

VRELCI

Leto VIII — Št. 8 (86)

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

September 1980

O zgodovini in pomenu raziskovalne dejavnosti v zdravilišču Rogaška Slatina

Mineralne in termalne vode so bile že v starem veku cenjen terapevtski vir (Rimske toplice, »Rimski vrelci« pri Kotljah, itd.). Iz EMONE (Ljubljane) je vodila rimska cesta mimo CELEAE (Celje) v PETOVIO (Ptuj), zelo verjetno je šla prav skozi širše področje Rogaške Slatine (v Rogatcu je bilo rimsko naselje). Dokazov, da so Rimljani poznali vrelce mineralne vode v Rogaški Slatini pa žal ni, razen da so v Sp. Kostivnici pri poglobitvi studenca mineralne vode našli v njem keltski in rimski denar.

Alkemist Leonhart Thurneysser (Paracelsusov učenec) je objavil leta 1572 v

Frankfurtu na Odri prvo analizo mineralne vode iz Rogaške Slatine, v knjigi »PISON«, med raznimi drugimi analizami vod. To nedvomno kaže, da so jo prav gotovo že v tem času zelo cenili zaradi njenih zdravju koristnih lastnosti.

Dvorni zdravnik in univerzitetni profesor na dunajski medicinski fakulteti dr. P. Sorbait piše v knjigi »Praxis medica«, izdani leta 1680, o zdravilni mineralni vodi, ki jo imenuje »Acidulae Roitschenses«, t. j. kislice iz Rogaške Slatine, kar je po dosedanjih podatkih najstarejši naziv te vode, po kateri je pozneje dobil ime ves kraj.

Prva znanstvena monografija o mineralni vodi iz Rogaške izvira iz leta 1685 z naslovom »ROITSCHOCRENE«. Njen avtor je mariborski zdravnik dr. Johan Benedikt Gründel. Knjiga vsebuje 48 poglavij in ima preko 400 strani. Recenzirali so jo trije dunajski univerzitetni profesorji, med temi rektor univerze in dekan medicinske fakultete. V njej Gründel v latinščini opisuje v prvih 15 poglavjih kemijske raziskave mineralne vode, v nadaljnjih poglavjih pa njene terapevtske učinke. V II. izdaji knjige, 1687, v nemščini tudi navaja, da je prav to mineralno vodo iz Roga-

ške Slatine ozdravil grof Peter Zrinjski (okoli 1665 leta), kar je vzbudilo v tem času veliko zanimanja. Dr. Gründel je kot mariborski mestni »fizik« (zdravnik) lahko iz bližine spremljal rezultate zdravljenja z mineralno vodo iz Rogaške Slatine — njegova analiza pa je najstarejša iatrokemijska (medicinska) analiza mineralne vode v Jugoslaviji in ena najstarejših v Evropi.

Iz leta 1771 obstoja medicinsko-kemijska razprava dr. F. Dietela, člana medicinske fakultete na Dunaju, o rogaški mineralni vodi. Pri tem moramo upoštevati, da je bi-
(Nadaljevanje na 2. strani)

Tisoč delavcev sodelavcev

Na posvetovanju z uredniki delavskih glasil in drugimi organizatorji obveščanja decembra lani so sindikati pričeli akcijo za povečanje števila dopisnikov. Akcija je že stekla in še traja, imenovali pa so jo, kot je navedeno v naslovu tega članka. To pomeni, da naj vsak delavec po svojih močeh prispeva k obveščanju.

Neposreden povod za akcijo je v spoznanju, da glasila ne morejo izžarevati bitne delavske problematike iz samoupravljanja, če o njih ne pišejo tisti, ki jo sodoživljajo, in katerim je vse to namenjeno v odločujoče sklepanje.

Napake bomo odpravili, če jim bomo konstruktivno pogledali v oči. Manj bo samopašniške samovolje,

večje bo spoštovanje zakonov in samoupravnih pravil. Bolj dosledno se bodo izvrševale pravice in dolžnosti vseh, ki sodelujejo v samoupravni družbeni produkciji.

Ali ni zgovorna in obtožujoča praksa sodišč združenega dela, da delavci dosežejo svoje pravice šele na sodiščih. Pred tem pa so brezuspešno obredli svoj

sindikato, delavsko kontrolo, delavske svete, da ne omenjamo še individualne poslovodne organe. V samoupravnih aktih in zakonih zapisana pravica se neenaako odmerja v odvisnosti od stopnje delovnih opravil v organizaciji združenega dela.

Napori za uresničitev gospodarske uralitve (stabilizacije) bodo jalovi, če jih ne bomo skupno reševali in sprti kritično osvetljevali iz vseh strani. Uveljavitev in delovanje delegatskega sistema bo puhla deklaracija, če delegati v svojih delegacijah ne bodo čvrsto obnavljali problemov in težav vsled čestokrat prevladujočih in vsiljenih sklepov administracije.

Lastni stabilizacijski ukrepi bodo devalvirani, če

nam ne bodo prešli v meso in kri in če jih bodo le nekateri rutinsko in sprotno reševali.

Junjska devalvacija dinarja bo splahnela kot balonček iz milnice, če ji ne bo sledila večja proizvodnja in proizvodnost blaga in storitev in zadržanje cen na prvotni ravni.

TISOČ DELAVCEV SODELAVCEV ni le akcijski klic, ampak mobilizator za več dopisnikov. Nihče ne more čutiti neugodnih posledic, če bo konstruktivno in stvarno pisal o zadevah, ki sodijo v delavsko glasilo.

Pod tem znakom bomo naprej objavljali nove dopisnike in njih članke.

Dopisujte v svoje glasilo — postanite sodelavec svojega glasila.

Sč.

lo v tem času, od leta 1721—1782, predano izkoriščanje in strokovno nadziranje vrečev mineralnih vod v Rogaški Slatini društvu (germiju) 11 dunajskih lekarnarjev.

Iz obdobja od 1700—1800 je znanih še večje število podobnih razprav o mineralnih vodah, ki vse tudi navajajo mineralne vode iz Rogaške Slatine: Gerbezius, Weigand, Lotti, Lang, Crantz, Lalangue, Mayer, Kindermann in drugi.

Na resnično velik pomen zdravljenih mineralnih vod iz Rogaške Slatine že v 17. stoletju kaže tudi dejstvo, da je znani geograf in topograf G. M. Vischer narisal 1681. leta *prvo znano risbo* (gravuro), na kateri je narisana studenec in gostilna — hotel pri njem, z napisom »Sauerbrunn«. Že pred tem, leta 1678, pa je izdelal tudi zemljevid tedanje Štajerske, na katerem je posebej označil vrelec Rogaške Slatine in imenoval kraj »Sauerbrunn«, prav tako *prvič označen* na zemljevidu.

Glede na vse navedeno ni čudno, da so 15. II. 1803 prevzeli štajerski deželni stano- vi pod vodstvom grofa Attemesa, ob podpori nadvojvode Ivana, v državno last vse vrelece na področju Rogaške Slatine, zato da bi uredili zares sodobno zdravilišče. Od tega časa dalje se začelja nagli razvoj Zdravilišča Rogaška Slatina, ki ga spremljajo strokovne obravnave kemije mineralnih vod in njihove eksploatacije, kot tudi njihove medicinske uporabnosti. Iz tega obdobja izvira razprava, ki jo je napisal graški apotekar Dr. J. Süess o fizikalno-kemijskih in medicinskih lastnostih mineralnih vod iz Rogaške Slatine.

Podrobni raziskovalec preteklosti Rogaške Slatine, pokojni prof. dr. A. Režek, je v svoji obsežni dokumentaciji zbral in obdelal za obdobje do leta 1943 preko 600 različnih referenc, ki se nanašajo na Zdravilišče ali njene mineralne vode. Zato si lahko prihranimo nadaljnje naštevaje strokovne in znanstvene dokumentacije, saj že samo število referenc kaže, da so se s problemi mineralne vode, zdravljenja in razvoja Zdravilišča, ves čas njegove-

ga obstoja zelo intenzivno ukvarjali.

Če posežem samo v obdobje na prelomu tega stoletja, od 1900 dalje, lahko ugotovim, da je bilo v tem času največ raziskovalnega dela posvečeno geologiji, hidrogeologiji in kemiji mineralnih vod, ki izvirajo na centralnem vrečnem področju Rogaške Slatine. Te raziskave so spremljale tudi raziskave zdravljenih učinkov mineralnih vod samih. Ugotovljeno je bilo, da so mineralne vode iz Rogaške Slatine *povsem specifične in edinstvene* v vsej Evropi. Vsebujejo namreč izredno visoke koncentracije Mg-ionov ter SO₄-ionov in imajo tudi celokupno mineralizacijo zelo veliko (preko 10 g/l suhega preostanka), kar jim daje posebno balneomedicinsko vrednost. To se nanaša predvsem na vodo tipa »DONAT«, ki je izrazito zdravlilna mineralna voda, z balneokemijsko tipizacijo kot Mg-Na-HCO₃SO₄ — kislica (s prostim CO₂ plinom), kakršne ni najti nikjer drugje.

Poseben problem raziskav po letu 1945 so hidrogeološke raziskave ožjega in širšega območja vrečev Rogaške Slatine. Že po letu 1935, zlasti pa po letu 1945, se je pokazalo, da centralno (klasično) vrečno področje ne more zadovoljiti potreb Zdravilišča po mineralni vodi, niti po količini, niti po kvaliteti. Zasluge prof. Bača, prof. Režeka, geologa A. Nosana, Geološkega zavoda v Ljubljani in Raziskovalne skupnosti Slovenije so, da je po več kot 25-letih sistematičnih raziskav tudi vrečno področje Rogaške Slatine danes že tako raziskano, čeprav še ne dokončno, da oskrba z mineralno vodo »DONAT« ni več problematična.

Znanstveno raziskovalno delo v Zdravilišču poteka že več kot zadnjih 15 let dejansko v 3 smereh:

— hidrogeološke raziskave vrečnega področja preko Geološkega zavoda in RSS, pod vodstvom geologa dipl. ing. A. Nosana,

— kemijske in tehnološke raziskave mineralnih vod preko raziskovalne enote Zdravilišča v Mariboru, t. j. preko CENTRA ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE MINERALNIH VOD. Ta je registrirana

raziskovalna enota Zdravilišča, ki tesno sodeluje z VTS v Mariboru, zlasti njeno VTO kemijska tehnologija,

— preko zdravstvene službe Zdravilišča, ki jo zelo uspešno vodi univerzitetni profesor dr. H. Zaveršnik.

Če se omejimo samo na kemijske in tehnološke raziskave zadnjih 10 let, potem naj omenim zgolj nekaj važnejših rezultatov teh raziskav, ki pa so seveda v veliki meri posledica interdisciplinarnega sodelovanja strokovnjakov iz samega Zdravilišča, zlasti iz njene nalivalnice, strokovnjakov Geološkega zavoda in CENTRA v Mariboru:

— ugotovili smo vzroke, zakaj nekatere vrste mineralnih vod temnijo vina, kadar se z njimi mešajo in možnosti, da se temu izognemo;

— ugotovili smo pogoje stabilnosti mineralnih vod pri vstekljenju in cevnem transportu. Na tej osnovi je bil projektiran in dan v obratovanje cca 9 km dolgi novi cevovod, po katerem vodimo na razdaljo okoli 5 km tudi mineralno vodo »DONAT« iz novega vrelca v Kostivnici do nalivalnice v Rogaški Slatini, ne da bi prišlo v samem cevovodu do znatnejših oborin te sicer zelo nestabilne vode;

— izdelali smo, skupno z »ETOLOM« iz Celja, recepturi za novo dietetično brezalkoholno pijačo na osnovi mineralne vode iz Rogaške Slatine, brez kakršnekoli tuje licence. Obenem je bil izdelan program za zelo racionalno industrijsko proizvodnjo te pijače, ki se proizvaja pod imenom »TRIMVIT«;

— koncipirali smo in izvedli projekt za izvedbo najsoodobnejše proizvodnje vtekočinja naravnega CO₂-plina, ki se v cisternah (in ne le v jeklenkah) dobavlja velikim potrošnikom v tekočem stanju pri nizki temperaturi in pri nizkem pritisku. Ta proizvodnja se je doslej tako dobro obnesla, da zaradi omejenih količin CO₂-plina ne moremo več ustreči vsem interesentom;

— sistematično smo s kemijskega stališča spremljali hidrogeološke raziskave mineralnih vod in prišli do zelo

pomembnih zaključkov, ki so bili predmet doktorske disertacije o mineralnih vodah vrečnega področja Rogaške Slatine;

— proučevali smo najsoodobnejše metode eksploatacije in polnjenja mineralnih vod v steklenice ter pri tem uvedli vrsto racionalizacij, ki vplivajo na znižanje proizvodnih stroškov, pri čemer imamo nekaj novih zamisli še v obdelavi (štednja pralne lužine, izboljšava etiketnega papirja, avtomatiziranje nekaterih kontrolnih metod itd.);

— posebno pomembne in koristne rezultate smo dosegli na področju priprave mineralnih vod za polnitev v steklenice, pri čemer smo se zlasti intenzivno ukvarjali z vprašanji deferizacije namiznih mineralnih vod z zrakom preko aktivnega oglja. Naše in ozonom ter s filtriranjem izkušnje s tega področja smo nesebično prenesli tudi na mnoge druge proizvajalce mineralnih vod v Jugoslaviji;

— v raziskovalno delo na zgoraj navedenih področjih smo vključili tudi študente VTS v Mariboru, oddelka VTO za kemijsko tehnologijo, kjer je bilo s področja mineralnih vod Rogaške Slatine opravljenih več diplomskih del analitskega in tehnološkega značaja na I. in II. stopnji, npr. raziskave Beionov v mineralnih vodah, problemi filtracije preko aktivnega oglja in sige, soodvisnost med mineralizacijo mineralnih vod in njihovo elektroprovodnostjo, itd.).

Ob zaključku moram posebej poudariti tradicionalno naklonjenost vodstva in samoupravnih organov Zdravilišča Rogaška Slatina raziskovalnemu delu, ki navadno ne daje niti hitro niti zelo poceni rezultatov. Da pa je koristno in nujno, kažejo že doslej doseženi uspehi Zdravilišča, saj bi brez njih ne bilo današnjega razvoja zdraviliške dejavnosti v Rogaški Slatini. Prav najnovejši dosežki hidrogeoloških, tehnološko-kemijskih in medicinskih raziskav bodo gotovo trdna osnova za še lepši in še hitrejši razvoj Zdravilišča tudi v bodoče.

prof. dr. Vojko Ozim,
dipl. ing.

Stanje pred delavskim upravljanjem

Misel o delavskem upravljanju se pojavlja hkrati z rojstvom delavskega razreda in delavskega gibanja. Pojavlja se tako nujno, kot se nujno pojavlja želja delavskega razreda, osvoboditi se izpod tujega jarma. Teoretične zasnove zasledimo že pri utopičnih socialistih ter nato v delih Marxa in Engelsa, ki sta prikazala zgodovinsko nujnost tega procesa. Prvi primer praktičnega uresničevanja ideje o delavskem upravljanju podjetij pomeni Pariška komuna leta 1871. Razbila je star državni aparat, v pičlih 72 dneh pokazala, da so delavci sposobni sami upravljati družbo ter prvič v zgodovini izvolila tudi delavski svet kot organ delavcev za upravljanje s podjetji. Pariška komuna je pomenilo prvo veliko preizkušnjo revolucionarne teorije o proletarski revoluciji.

Boj za sodelovanje delavcev pri upravljanju podjetij je bil tudi del programa naprednih delavskih strank in gibanj, njegova uveljavitev pa je bila odvisna od konkretnih družbenopolitičnih razmer. Te zahteve so bile predvsem močne v kriznih obdobjih, ko je bila buržoazija sorazmerno šibka (npr. I. svetovna vojna).

Ideja o delavskem upravljanju je našla ugodna tla tudi v prvi državi socializma, v Sovjetski zvezi. Ta se je uveljavila v obliki delavske kontrole, ki je obsegala celotno ekonomsko življenje podjetja. Vključevanje delavcev v upravljanje naj bi v Sovjetski zvezi potekalo prek države, sovjetov in sindikatov, vendar je ta ideja hitro zamrla ob vse večjem izgrajevanju državnega aparata ter njegovi popolni prevladi.

Na naših tleh je šele socialistična revolucija, ki je bila v prvi fazi izvedena med NOB, odprla resnične možnosti za uveljavitev delavskega razreda kot vladajočega razreda. Prvi primere zasledimo leta 1941 v Srbiji ter pozneje drugod, kjer so obstajala podjetja na osvobodjenem ozemlju.

Delovanje teh prvih samoupravnih organov je bilo tesno povezano z dejavnostjo narodnoosvobodilnih odborov in vojaških organov.

Z zmago narodne revolucije leta 1945 je nastala nova socialistična Jugoslavija, z novimi družbenoekonomskimi odnosi. Za naše povojno obdobje je bilo značilno uveljavljanje moči države in njenega aparata. Kljub temu lahko ugotovimo, da so takoj po vojni delavci delno sodelovali pri upravljanju podjetij že pred uvedbo delavskih svetov, in to prek *delavskih zaupnikov in sindikatov*. Ti so imeli po zakonu določene pravice pri urejanju gospodarskih vprašanj, vprašanj organizacije proizvodnje ipd. Vsekakor je bil vpliv delavskih zaupnikov in sindikatov nezaten v primerjavi s pravicami direktorjev in državnih organov, vendar je to kljub temu imelo pozitiven vpliv na osnovno znanje delavcev o upravljanju podjetij.

Proizvodna posvetovanja so tudi bila način, kako delavce približati upravljanju, ker pa so bila brez širših upravnih podlag, niso mogla

prevzeti dela v zvezi z upravljanjem podjetij.

Vse te oblike so bile poredne in nerazvite oblike vpliva delavcev na dejavnost podjetja, zato so bili potrebni novi, pogumnejši koraki, treba je bilo ustanoviti določene organe z uzakonjenimi pravicami in s pooblastili za odločanje. Ta preobrat je sovpadal z napadom Informbiroja na Jugoslavijo. Prvo leto smo se branili proti kritičnim obtožbam, že v naslednjem letu, 1949, se je začelo široko zasnovano raziskovalno delo, da bi razložili bistvo spora in ugotovili vzroke napadov na našo deželo.

Začela so se teoretična proučevanja in analize del klasikov marksizma Marxa, nili smo vse, kar so klasiki marksizma pisali o »državi prehodnega obdobja«, o poteh graditve socializma, o odmiranju države in njenega aparata, o vlogi in pomenu partije ipd. Med tem proučevanjem je spet oživila zamisel o delavskem upravljanju.

Tako smo ugotovili, da te začetne oblike delavskega upravljanja podjetij ne zadostajo ter da je treba iskati nove, širše oblike.

Izhodiščna točka pri proučevanju teh vprašanj je bila analiza družbenoekonomskih pogojev ter vloge in mesta vodilnih družbenih sil, ki so poklicane graditi socialistični družbeni sistem. Analiza praktičnih posledic centralističnega upravljanja gospodarstva je pripeljala do logičnega sklepa, da so potrebne bistvene spremembe v sistemu upravljanja in da je treba upravljanje kar najbolj približati delavcem. S tem se je rodila tudi odločitev, da je umestna ločitev partije od državnega aparata, da bi partija lahko še naprej ostala avantgarda, ki idejno vodi in usmerja delavsko gibanje, ne pa da postane »partija državnih uradnikov«. Zato je že sredi poudaril: »V mnogih naših leta 1949 tovariš Kardelj

(Nadaljevanje na 8. strani)

TITO o liku komunista

Biti komunist — ni lahko. Biti komunist — še vedno pomeni biti pripravljen, da se marsičemu odrečeš. Biti komunist — pomeni stati v prvi vrsti boja za napredek, za srečnejšo in lepšo prihodnost. To so dokazali naši ljudje, ki so se bojevali v tej vojni.

Čeprav so vedeli, da komunizem ne bo takoj zmagal, da ga ne bodo

morda doživeli, so se žrtvovali in umirali zanj. To so bili komunisti, komunistični mladinci, zavedni ljudje, ki so bili zmožni največjega odpovedovanja.

Biti komunist — s tem je razumeti notranjo samodisciplino, to pa pomeni predvsem — zmago nad seboj. Za to je potrebna morala, ki zelo veliko terja od človeka, in komunist jo mora imeti.

Mi komunisti moramo imeti vizijo prihodnjega. a tudi danes moramo paziti, kako določeno naše ravnanje vpliva na mlade ljudi. A ne le ravnanje, tudi ukrepi, za katere se odločamo.

Od komunista se zelo veliko zahteva.

(Iz Titovega intervjuja RTV Beograd ob osemdesetletnici)

Gibanje števila članov ZK (1969–1979)

Leto	Sprejeti v ZK	Izključeni iz ZK	Črtani iz evidence ZK	Samovoljno apustili ZK	Umrli	Število članov ZK
1969	49.537	11.995	10.031	10.321	1.656	1.111.682
1970	31.885	10.178	20.680	15.224	2.532	1.049.184
1971	47.606	6.813	20.332	13.625	2.702	1.025.476
1972	58.262	12.941	25.813	11.530	3.093	1.009.947
1973	109.150	9.443	15.530	5.694	2.853	1.076.711
1974	152.373	5.879	9.796	3.459	2.924	1.192.466
1975	156.650	5.850	9.888	3.361	3.504	1.302.843
1976	178.897	4.974	8.413	2.612	3.113	1.460.267
1977	193.759	3.900	7.129	1.895	3.457	1.623.612
1978	181.320	3.277	7.087	2.092	4.019	1.774.624
1979	148.006	3.329	7.897	2.363	4.311	1.884.475

Kakšne pripombe imajo obiskovalci Rogaške Slatine o delavcih in ureditvi zdravilišča

Da bi izvedeli od naših gostov čimveč tega, kakšne pripombe imajo na naše delo, urejenost in organiziranost, ves čas spremljamo anketne liste z njihovimi pripombami. Navedene pripombe se nanašajo na obdobje od januarja do konca aprila 1980.

PRIREDITVE IN ŠPORT

— Predlagam posebne prireditve za odrasle — plesne večere z odgovarjajočo glasbo.

— Bivanje v hotelu pozimi je preveč enolično; ni podvzeto ničesar za spremembe.

— Pogrešam organizirane izlete in kulturne prireditve, ki jih imate drugače med letom.

— Organizirati tenis halo za igranje tenisa pozimi.

— Pri gimnastiki nas je preveč v skupini in se ne da normalno delati — voditelj trima je odličen.

— Ves čas bivanja v hotelu ni bilo niti enega izleta niti prireditev.

— Z ozirom na zimski čas ne morem reči ničesar, vendar razen kino predstav nimate drugih prireditev.

— Šport in rekreacija? Več obvestil o tem, kaj gosti sploh lahko koristijo.

— Predlagam, da napravite še zunanji bazen s toboganom.

— Šport in rekreacija? Ali sploh obstaja kaj takšnega?

— Smatram, da bi v zimskem času morali imeti glasbo s plesom v hotelu.

— Smatram, da bi morali vsaj za tiste, ki pridemo z avtobusom, organizirati izlete v okolico.

— Narediti karto okolice za sprehode in boljše markirati poti.

— Od prireditev bi nas mlade zanimal beat in nastopi kakšnih mladih umetnikov.

— Športna igrišča se prepozno urejujejo — konec marca bi lahko bila že odprta.

— Kraj nudi premalo razvedrila, trgovine, prireditev.

HOTEL

— Prostorji v hotelu niso dovolj ogrevani (hodnik, kavarna in včasih tudi sobe).

— Izboljšati TV sliko z avstrijskim programom, ker

je v hotelu veliko avstrijskih gostov.

— V zadnjih dveh letih ste zelo slabo založeni z avstrijskimi in nemškimi časopisi.

— Zadovoljni smo s storitvami, razen da imajo na prodajnih mestih redkokdaj drobiž.

— Z vsem smo zelo zadovoljni.

— Zunanji obiskovalci motijo bivanje hotelskim gostom v bazenu, kegljišču, aperitiv v baru, kavarni.

— Nisem zadovoljen s televizijo; nismo mogli gledati hrvaškega programa.

— Večerja se streže prehitro.

— Predlagam pokriti s saloni ploščami prostor južno od hotela Donat in ponuditi podjetjem za okusne izložbe.

— Drugače sem zelo zadovoljen, vendar me moti, da jedilni list ni pisan tudi v hrvaškem jeziku.

— Slabo pospravljena soba.

— V hotelu bi moral biti na razpolago vedno kdo, ki bi takoj odklonil majhne napeke.

— Tudi televizija je potrebna, vendar manjka neki tihi prostor za čitanje in pisanje.

— Vse od sprejema v hotel pa do kraja imam samo najlepše vtise. Hotel je res odličen, osebje prav tako; zdravstvene storitve tudi. Mislim, da teh 10 dni, ki sem jih preživel tukaj, ne bom nikoli pozabil. Tudi domačini so zelo prijazni in komunikativni.

— Hrup avtomobilov med 14. in 16. uro je neprijeten. V prospektu bi sobe na zadnji strani ne smele biti označene s »pogledom na gozd«, ampak »na cesto«.

— S storitvami hotela sem zelo zadovoljen, zdravstvenih storitev nisem koristil.

— Omejiti ropot v nočnem času; predvsem motijo mopedi.

— Zakaj so pensionske cene za tujce 10 % višje kot za domače goste? To je diskriminacija, v zahodnem inozemstvu tega ni.

— Kontrola pri samopostrežnem zajtrku ni primerna.

— Na razpolago ni topografske karte Rogaške Slatine z okolico in sprehajalnimi potmi.

— Zakaj se po 13. uri izključi dvigalo zraven restavracije?

— V bazenu zelo pogrešam večjo osebno tehtnico.

— Voda v bazenu je dovolj topla, vendar bi moralo biti temperatura zraka višja.

— Zoprno je poslušati slabo igranje na klavir v kavarni (glasbenik iz Poljske).

— V bazenu bi lahko bila večja disciplina in red s strani kopalcev.

— Soba 144 proti cesti je preglasna za bivanje — to je pokvarjen dopust — pogrešam samo mir.

— Ni nemških in avstrijskih časopisov.

— 5 let sem že zadovoljen gost Hotela Donat.

— Zatemnitev sob je zelo slaba.

— Postelja v sobi 124 škriplje.

— Centralna kurjava zadnji dan slabo greje.

HRANA IN STREŽBA

— Hrana je preveč enolična, morala bi se večkrat menjati; premalo je zelenjave in solat.

— Predolgo čakanje na postrežbo.

— Hrana večkrat ni dovolj topla.

— Posebno pohvalo zasluži natakarica pri mizi 72 za kulturno postrežbo in prav tako za obnašanje.

— Za dieto preveč hrane.

— Bolje organizirati postrežbo zajtrka. Na karte napisati kaj in koliko pri posamezni dieti vzeti, ne pa da osebje godrnja, če je gost preveč vzel.

— Samopostrežba zajtrka je dobra zamisel.

— Odlično urejen zajtrk.

— Postrežba je počasna in včasih nesramna.

— Vsi natakarji s šefom v restavraciji so zelo prijazni, samo natakarice so jezljive.

— Tudi žensko osebje bi moralo biti prijazno in nasmejano.

— Strežba samo razdeli hrano in je ne servira več kot prejšnja leta ter se tudi predolgo čaka na obroke.

— Servis v restavraciji bi moral biti bolje organiziran — vajencev ne bi smeli vključevati v strežbo.

— Šef strežbe dobro razume in izvaja svoje delo.

— Strežno osebje ni doraslo zahtevam gostov v hotelu A-kategorije.

— Hrana pri kosilu in večerji ni več takšne kvalitete kot je bila leta 1979.

— Hrana bi lahko bila bolj okusna, če bi ji dodali več začimb.

— Hotel ne more biti A-kategorije, če blagajničarka ali šef strežbe pri zajtrku opozarja gosta, da si je vzel preveč hrane na krožnik.

— Porcije solat in zelenjave so se proti lanskemu letu preveč zmanjšale.

— Samopostrežni zajtrk ni za hotel A-kategorije, ker je tudi cena penziona previsoka.

— Pri hrani je premalo zelenjave. Boljše bi bilo tudi, če bi imeli vse diete napisane na eni karti, da bi se gost vsak dan odločil, katero dieto bo izbral.

— Mlečna restavracija ne nudi nobenih mlečnih izdelkov — zakaj takšen naziv?

— Hrana je v primerjavi z restavracijo Styria hladna in enolična.

— Osebje ni informirano o rent a car.

— Velika škoda je, da so aperitiv bar in kavarna odprti lokali tudi za izvenhotelske goste.

— Natakarica nespretna — drugače zadovoljen.

— Od hrane sem zelo zadovoljen z juhami in sladlicami.

— Slaba in napačna postrežba, dolgo čakanje, napačen pribor.

— Sestava menujev ni primerna.

— Premalo strežnega osebja in še to ni dosti šolanost, saj večkrat ne razume, kaj gost želi.

— Strežba pri kosilu in večerji je zelo ustrezljiva, medtem ko je pri zajtrku površna.

— Natakar v kavarni je zelo hiter in prijazen.

OKOLICA

— Ko je zapadel sneg, so bile poti slabo očiščene.

— Zdravilišče ima lepo okolico, ko bi bile še poti v

Paraziti — nadležni gostje

So majhni, s človekom bi mogli živeti neopazno kot ptice, mačke, psi itd. Ampak človek je prisiljen se z njimi boriti, da bi jih pokončal: miši, mravlje, komarji, muhe in drugi. Vtihotapijo se v stanovanja, da bi izkoriščali prisotnost živih bitij.

Želja in smoter gostoljubnosti je v tem, da gostitelj omogoča gostu kar največjo gostoljubnost in udobnost. O tem se odloča že pri izbiri lokacije in klime za hotel. Za udobnost se porabi mnogo detergentov, čistil, vonjav in drugih pomagala. Vse to je devalvirano in izgubi svoj smisel, če ob vsem tem napredujejo v svojem pohodu in zavzemajo položaje muhe, miši, komarji, ščurki, mravlje, podgane itd. Vse omenjene vrste parazitov so tipične po življenjskih navadah, vsem pa je skupno, da ustvarjajo pri človeku atmosfero nelagodnosti in določen nemir.

Če hočemo sovražnika premagati, moramo spoznati njegove navade, okus in nasploh njegove slabe točke. Poglejmo si njihove najbolj značilne lastnosti.

ŠČURKI — so najbolj razprostranjeni. Potujejo v

zabojih in košarah, nasploh v embalaži za živila in se nato iz skladišč podajo v kuhinje in po cevovodih dalje v ostale prostore. Beže pred svetlobo, ugodno se počutijo na toplem in v vlažnem prostoru — najrajši v špranjah in luknjah. Higijensko čiste površine in predmeti so njihovi sovražniki. Samica zleže okoli 32 jajčec iz katerih se zležejo ličinke. Razmnožujejo se tudi po trikrat na leto. Eksplozivnost razmnoževanja je pospešena, ker imajo že mladiči v istem letu svoje potomce. Zato je potrebno hitro in večkrat izvršiti desinsekcije s preparati, ki ne škodujejo človeku, ne smrde in imajo učinek na daljšo dobo.

MIŠI — in podgane so drugi problem v gostinstvu. Mačke jim niso primeren nasprotnik, ker v hotelu gotovo niso lačne. Glad jih ne sili v izčrpavajoče lovljenje.

Uspešno jih pokončujemo s kemičnimi vabami pa tudi z domiselnimi zvijačami. Plodijo se večkrat na leto in imajo vsakič po 10 do 12 mladičev.

Za akcijo uničevanja moramo najprej pospraviti vsa živila, ki bi jim služila

za hrano. Nato nastavimo strupene vabe in zagotovo se jih bomo rešili v enem tednu.

MRAVLJE — so še posebej neugodne v sobah in omarah, v posodah za sladkor. Ne poznajo zaprek. Ni dovolj le zaprašitev z dobrimi insekticidi po mravljinjskih poteh, doseči je treba legla ličink, ki so v globini tudi do 30 cm in težko dostopna. Potrebno je dovolj potrpljenja v iskanju legel, trud pa se bo obilno poplačal.

MUHE — so najbolj razširjene v kmetijskih področjih. Niso le nadležne, razširjajo tudi številne povzročitelje bolezni. Jajčeca izležejo v kupih smeti, gnoja itd. Iz jajčec se izležejo ličinke, ki so zelo požrešne, se po nekaj dnevih zabubijo in nato spremene v muhe. V notranjost prostorov pridejo skozi špranje. Pregarjamo jih z insekticidnimi razprševalci. Uspešnost preganjanja pogojuje odkritje ličink in uničenje legel. Za uničenje je uspešno tudi razprševanje insekticidov po zunanjih zidovih, ki stoje proti soncu. Na njih se ustavljajo muhe, ki zaradi delovanja kemikalij kaj kmalu poginejo. Boj proti

muham ne bi smel poznati premora. Intervenirati je treba periodično t. j. tedensko ali vsakih 14 dni v notranjosti prostorov in na obeh straneh zidov.

KOMARJI — Kdo še ni prebedel celo noč radi teh neugodnih parazitov. Redki so tudi oni, ki jih komarji ne napadajo. Svoja jajčeca polagajo v mirujoče smrdljive vode. Iz njih se izležejo ličinke, ki se po različnem preoblikovanju spremene v odrasle insekte. Oplojena samica potrebuje za rast jajčec mnogo proteinov. Zato išče žrtve med živalmi in ljudmi, ki jih ubode in sesa kri. Samci teh potreb nimajo.

Najuspešnejši je boj z uničevanjem zaroda ličink. Okužene vode je treba posuti z zrni in tabletami, ki uničujejo legla na samem začetku. Če legel ne najdemo, se je treba spoprijeti z odraslimi komarji. V tem primeru je boj dolgotrajnejši, ker je bojno polje zelo široko, rezultati uničenja pa niso vedno popolni.

Zapraševati je treba rastlinje, zidove prostorov in uničevati počivajoče komarje še pred mrakom preden se podajo na lov.

(Iz revije UT prevedel Šč.)

snegu bolj prehodne.

— Malo bolje urediti parke in posaditi več cvetja.

— Sem prezadovoljen. V zimskem času okolica ni tako izrazita, vendar je tudi lepa.

— Predlagam, da uredite stezo za kolesarjenje s spojevalnico koles in izposojanje konjev za jahanje.

— Urediti staro zgradbo pred hotelom Donat.

— Urejenost zdravilišča je dobra, vendar vzdrževanje šepa, predvsem kar se tiče malenkosti in smeti (za cerkvico v rebri Tavčarjevega hriba je na primer pravo smetišče).

— Bolj poskrbeti za sprehajalne poti.

— Okolica je drugače lepa, vendar ni očiščena, pa tudi poti niso urejene; obnoviti tudi klopi ob sprehajalnih poteh.

— Glavna cesta bi se morala iz kraja premakniti vsaj

do železniške proge.

— Staro sprehajališče bi moralo biti odstranjeno ali pa vsaj zaprto s ploščami proti hotelu Donat.

— Nujno potrebno bi bilo z obvozno cesto izločiti vsaj tovorni promet z območja zdravilišča.

— Izključiti iz prometa okrog hotelov mopede in avtomobile.

— Renovirati fasado zgradb.

— Urediti prijetne male lokale.

— Očistiti privatne deponije navlake in manj metaati odpadke v okolico.

— Red in čistoča se morata v Rogaški Slatini izboljšati — navlaka se deponira vsepovsod.

— Potok blizu železniške postaje naj ne bo deponija za privatno navlako.

— Tukaj smo bili že tretjič in smo se zelo dobro po-

čutili. Prijetno je tudi, da je letos »Bellevue« že odprt.

— Premalo je oznak, kam vodijo posamezne sprehajalne poti.

— Ponoči med 20. in 6. uro bi moral biti prepovedan promet za mopede in žvižganje vlakov — to je drugod običajno.

— Poškodovane sprehajalne poti bi lahko bile popravljene.

— Razvaline pred hotelom Donat bi morali odstraniti ali restavrirati.

— Po trim stezi se ne bi smelo voziti z motorji.

ZDRAVSTVO

— Med propagandnim gradivom, predvsem pa med napisih v terapiji, je slovenski jezik premalo upoštevan.

— Pri podvodni masaži nekatero osebje neodgovorno skrajšuje terapijo; zač-

nejo delati po 10 minut kasneje od termina.

— V terapiji prehitro delajo, da bi se čimprej rešili pacienta in tudi cene so visoke — drugače je vse na višini.

— Nezadovoljna sem, ker nisem mogla priti na pregled še isti dan, ampak sem bila naročena šele čez dva dni. Predrago je, če prideš za 7 dni in dobiš samo dvakrat podvodno masažo in pregled specialista za 750,— din ter samo na pregled čakaš dva dni.

— Uprava Zdravilišča bi morala skleniti s SIS zdravstva v Zagrebu pogodbo, da bi pacienti soc. zavarovanja imeli pravico na zdravstvene storitve. S soprogo sem tukaj že drugič na zdravljenju, vendar smo prisiljeni plačati sami, kar pa ni majhna vsota.

(Nadaljevanje na 8. strani)

So dobre, niso dobre, so ... (malice)

Odbor za družbeno prehrano je skupaj s poslovodkinjo restavracije Bohor tovarišico Marijo Kidrič in predsednikom sindikalne konference tov. Turnškom, julija obravnaval ta nenehno prisotni problem.

Malice so dobre, trde nekateri, malice niso dobre, ugotavljajo drugi. Kje je resnica, pa se ne da tako lahko ugotoviti. Podhraški Milan je menil, da so za ta denar (din 30,—) preskromne, lahko bi bile tudi raznovrstnejše in tudi okusnejše. Zakaj le zelena solata? Kje je pesa, fižol, paradižnik? V solati so tu in tam prisotne tudi primesi, ki sodijo na vrt ne pa v skledo. Delavci v Terapiji bi želeli tudi ribe.

Tovarišica Dolčeva je rekla, da delavci v polnilnici ne prigovarjajo kakovosti, tem bolj pa količini malic. K pečenki ali k piščancu bi želeli za prilogo še krompir ali testenine. Kisla juha do notranjega roba krožnika res ne more potešiti še tako skromnega jedca. Ob skromnih malicah kupujejo delavci v bifeju polnilnice še mnogo drugih jedil. Če stane kranjska z jogurtom 12,20 din, se vprašujejo, kam je šla razlika do din 30,—. Poleti naj ne bo malic kot so juhe, jedila s prežganko itd. ... Delavci v polnilnici domnevajo, da morajo ob ponedeljkih použiti vse to, kar je ostalo v soboto in nedeljo neprodano v restavraciji.

Tovarišica Korez Marija je ugotovila, da se pri silni vročini v pralnici juhe res ne prilegajo. Boljša bi bila hrenovka in solata. Mnogokrat je na jedilniku sesek-

ljano meso. Želele bi bolj kalorično hrano. Popoldanska izmena meni, da malica ni enaka predpoldanski. Včasih celo kruha ni.

Poslovodkinja restavracije Bohor tovarišica Marija Kidrič je vprašanja stvarno pojasnila. Malice so programirane za en mesec vnaprej in jih kuharice ne morejo samovoljno menjati. Ni pa mogoče ugoditi popoldanski izmeni v pralnici, ker bi vsaka želela nekaj drugega. Iz trte je zvita domneva, tista o ponedeljkovih malicah. Vse malice pripravljamo iz svežih živil, tako kot za paciente. Od kje neki naj bi imela restavracija Bohor ostankov od nedelje za približno 300 malic? Marija Šket je priporočila, naj bi tudi delavke popoldanske izmene hodile v Bohor malicat. Vsi naštetih dvomi in natolcevanja bi na mah zvedeneli. Želje po raznoliki vsebini malic se med seboj močno razlikujejo in istočasno anulirajo. Na isti dan bi delavci iz Terapije želeli povsem nekaj drugega za malico kot npr. delavke v pralnici. Jedilnike sestavljajo na gostinski kontroli delavke, ki so visoko usposobljene kuharice (prip. pisca).

Tovarišica Dolčeva je predlagala, naj bi za fizične delavce kuhali posebej. Podobna praksa je bila pred leti na predlog sindikata ukinjena, ker je bila pod udarom kritike o neenaki kvaliteti.

Predsednik sindikalne konference tov. Turnšek je za zaključek ugotovil, da je konferenca sindikata zavzela do tega vprašanja stališče: malice popestriti, dodati priloge. Dietno prehrano naj dobe bolni delavci z zdravniškim potrdilom.

Pripis: Prav imamo vsi, ki si želimo zdravo, okusno in pestro prehrano. Ob tej želji pa nismo nekaj samoupravnega dorekli. Javno znano je, da je restavracija Bohor pozimi, spomladi in v jeseni, ko pripravljajo družbeno prehrano, v globoki izgubi. Zguba se giblje pri 60 st. milijonih. Pa delavci zelo štedijo s časom in materialom, vendar ne gre in ne gre. Kdo pa pokrije zgubo? Le TOZD Zdraviliška dejavnost z ostalimi dejavnostmi. Vsi bi se morali pogovoriti in složno skleniti o realni ceni ali pa o tem, kako homo složno pokrivali izgubo. Nima stika s tržiščem tisti, ki meni, da je cena 95 din za malico, kosilo in večerjo primerna za pokritje stroškov. Znesek največkrat ne pokriva niti živilskega materiala. Moramo biti dosledni.

Mi pa kljub vsemu upravičeno želimo dobre, okusne in pestre malice. Če znamo reči A — recimo še B.

Nezgodno zavarovanje oseb

Na zborih delavcev smo se odločili, da dosedanjo premijo din 10,00 za nezgodno zavarovanje, imenovano tudi kolektivno zavarovanje, veljavno od leta 1974, povečamo na din 20,00 mesečno. Nova polica od 1. 8. 1980 dalje velja za vse primere nesreče, nastale po tem datumu. Povečani znesek pa je bil odtegnjen prvič pri osebnem dohodku za mesec avgust 1980.

Predlog za povišanje je

dala Zavarovalnica SAVA Celje in sicer zato, ker smo ena izmed organizacij, ki je plačevala najnižji znesek ter so bile temu primerno tudi odškodnine zelo nizke.

Za primerjavo bom podala obe tabeli, iz katerih je razvidna razlika prejete dnevne odškodnine po stari polici, to se pravi po plačanih din 9,00 za nezgodo in 1,00 din za primer smrti, ter po novi polici din 18,00 za nezgodo in din 2,00 za primer smrti:

	stara polica din 9,00	nova polica din 18,00
I. raz. dnevna odškodnina	17,14	43,63
II. raz. dnevna odškodnina	11,43	28,24
III. raz. dnevna odškodnina	8,57	28,87

ter primer naravne smrti
po stari polici 4.140,00 din
po novi polici 9.600,00 din

S tem so zavarovane vse v Zdravilišču zaposlene osebe vključno z vajenci za primer nesreče v službi in izven nje ter za primer naravne smrti, izvzemši samomor.

Če si pogledamo še razvrstitev v razrede, vidimo, da smo razvrščeni v glavnem v I. in II. skupino ter le malo v III.

I. skupina: Osebe administracije in vse osebe zaposlene v zdravstvu.

II. skupina: Delavci v gostinstvu, vse snažilke, vrtarji, delavci v pralnici, vzdrževalci, delavci v polnilnici.

III. skupina: Vsi šoferji in vozniki viličarjev.

Zavarovalnica izplača odškodnino do 200 dni bolniškega staleža. Prijave o nezgodi ne izpolnjujemo pred zaključkom bolniškega staleža, razen v primeru, če je stalež daljši od sedem mesecev.

Potemtakem so zneski največje možne odškodnine za vplačanih 18,00 din mesečno za I. skupino din 8.726,00, za II. skupino din 5.648,00 ter din 4.174,00 za III. skupino.

Za primer naravne smrti je za vse razrede enako in sicer 9.600,00 din.

Obračun bolniškega staleža

Zaradi vse večjega zanimanja okrog obračuna bolniškega staleža, sem se odločila, da podam kratko pojasnilo, kako stalež obračunavamo. Marsikdo je namreč v dvomih, ali je obračun pravilen, ker vemo, da so zneski precej nižji od OD za redno delo.

Ločimo dve vrsti obračuna boleznin, in sicer bolniško do 30 dni ali bolniško v breme delovne organizacije ter bolniško nad 30 dni oziroma bolniško v breme skupnosti socialnega zavarovanja.

S strani zdravstvene skupnosti smo pooblaščen, da sami obračunavamo tudi bolniško nad 30 dni, kar je zelo ugodno, saj se s tem izognemo nepotrebnemu čakanju na denar tudi po več mesecih.

So primeri, ko ne moremo obračunati bolniške za tekoči mesec, vendar ne po naši krivdi temveč zato, ker ne prejmemo bolniških listov iz Zdravstvenega doma, če gre za posebne primere, to je pogosto za ljudi, ki so v bolnišnici.

Smehljaj

Knjige bi lahko pisali o tem izrazu na človekovem obrazu. Pravijo, da odraža notranje razpoloženje. Pa le ni vedno tako. Ne smejimo se dovolj. Nikjer se tudi približno dovolj ne smejimo. Nočemo pa s tem reči, da moramo stalno hoditi okoli z nasmejanim licem.

Veder, iskren in ljubezniv nasmešek je mazilno olje za različne priložnosti. Neverjetno je, kako je tudi nasmešek nalezljiv. Nasmehnite se neznanemu gostu v hotelu, pa boste videli, kako hitro vam bo nasmešek vrnil. Tako bo nasmešek potoval od človeka do človeka, od obraza do obraza in tako bo »okužena« cela soseska, restavracija, hotel itd. s tem čudodelnim izrazom na obrazu.

Sam obračun je takle:

Boleznine do 30 dni se obračunajo 90%, nesreče na delu pa 100% od osnove, dosežene v preteklem letu. Osnovo si lahko izračuna vsak posameznik iz plačilne liste, katero prejme konec leta. Neto osnova se razdeli z urami na delu. Če je delavec zaposlen celo leto, ima opravljenih 2.191 ur, le-te pa ustrezno zmanjšamo v primeru bolniške ali za čas, ki ni prebit na delu. Tako dobljena osnova služi za obračun.

Vedeti pa moramo, da smo z novo ocenitvijo, veljavno od 1. 1. 1980, startali precej višje, zato so bolniki prav v letošnjem letu precej prikrajšani pri obračunu.

Enako je z obračunom nad 30 dni. Za boleznine je osnova 90%, za nesreče na delu pa 100%. Imamo še bolniško za nego, ki pa je znatno nižja od ostalih, in sicer znaša 70% od osnove.

Osnove za obračun bolniške nad 30 dni so zaradi stabilizacijskih ukrepov Zdravstvene skupnosti nekoliko drugačne.

Tako smo dolžni primerjati osnove, dosežene v letu 1978 in povečane za 16% ter osnove v letu 1979. V poštevek za obračun pride osnova, ki je po takšni primerjavi nižja. Vendar pa to ne velja za porodnice, ki prejemale 100% nadomestilo po osnovi preteklega leta.

Primer obračuna:
dosežena osnova leto 1978
din 800,00
pov. osn. 16% 128,00
928,00

Za obračun osnova iz leta 1978.
dosežena osnova 1979
1.000,00

Primer 2
dosežena osnova leto 1978
din 900,00
pov. osn. 16% 144,00
1.044,00

Obračun po osnovi 1979.
dosežena osnova 1979
din 1.000,00

Kolikor kdo želi informacijo v zvezi z obračunom boleznin, se lahko obrne na oddelek za obračun osebnega dohodka, kjer bomo pojasnili vse nejasnosti, morebitne napake pa popravili.

DŠ

Poročilo o prometu januar-avgust

postavka	1980	plan 1980	1979	% izp. plana	indeks 80:79
ZDRAVSTVO					
zdravniški pregledi	25.374	24.300	25.214	104	101
kopeli	135.642	127.273	133.997	107	101
postopki	32.883	29.445	29.397	112	112
gastroskopija	493	535	492	92	100
EKG	1.194	833	799	143	149
rektoskopija in parcid. kolonoskopija	98	54	41	181	239
röntgen (št. ekspozicij)	6.803		6.875		99
HOTELI					
nočitve skupaj	210.119	212.800	213.167	99	98
nočitve h. Donat	45.313	43.500	46.227	104	98
nočitve h. Boč	7.150	7.800	8.873	92	81
nočitve dom. gostov	156.113	150.818	152.080	104	103
nočitve tuj. gostov	54.006	61.982	61.087	87	88
od tega:					
Avstrija	32.418		37.678		86
Italija	9.934		10.295		96
Nemčija	9.772		11.518		85
ostali	1.882		1.596		118
števílo gost. skupaj	18.348		19.602		94
števílo gost. h. Donat	5.126		5.394		95
števílo gost. h. Boč	761		1.023		74
števílo gost. ost. hotelov	12.461		13.185		94
števílo domač. gostov	13.537		14.421		94
števílo tujih gostov	4.811		5.181		93
od tega:					
Avstrija	2.487		2.800		89
Italija	1.312		1.246		105
Nemčija	828		893		93
ostali	184		242		76
RESTAVRACIJE					
iztržek hrane po naročilu v din	6.061.800		5.554.732		190
POLNILNICA					
polnit. min. vode + rinerji	22.548.693	22.550.000	22.513.069	100	100
prodaja min. vode + rinerji	22.629.188	22.550.000	22.468.751	100	100
Donat Mg	11.687.832	11.350.000	10.526.328	103	111
Tempel	10.885.172	11.200.000	11.868.326	97	92
rinerji	56.184		74.097		76
polnitev Trimvit + rinerja	3.558.584	3.950.000	3.478.719	90	102
prodaja Trimvit + rinerji	3.635.118	3.950.000	3.428.584	92	106

Pohvala

V imenu bolnikov in pacientov najboljše komplimente in pohvale hotelskemu osebju, upravi Donata in medicinskemu osebju za izkazano gostoljubje in skrb za paciente in bolnike, ki so bili na zdravljenju v vašem zdravilišču.

Posebna pohvala za ljubeznivost in pozornost gre naši natakarici »Marjani«, ki je imela dovolj razumevanja do vseh nas bolnikov, ki smo bili tukaj na zdravljenju. Takšno osebje, kot ga imate vi, bi si lahko želela vsaka hotelska hiša.

Mnogo uspehov pri nadaljnjem delu vam želijo pacienti iz Duge Rese.

Prosimo vas še, da to pismo prečitate na sestanku vašega kolektiva!

Podpisani:

Šolić Janko Binolac Pero
Čunović Darinka Božinić Jasna
Lesić Josipa

Iz zapisnikov odbora za družbeni standard

Novi odbor se je po imenovanju dosedaj sestel trikrat. Na prvi seji je obravnaval razpis posojil za gradnjo, razpis pomoči za zdravljenje in razne prošnje finančnega značaja. Na objavljena razpisa so se priglasili interesenti za odobritev kreditov in za zdravljenje.

Na 2. seji je odbor obravnaval predlog za dodelitev stanovanjskih kreditov in predlog za podelitev pomoči za zdravljenje v naravnih zdraviliščih in razne vloge.

Predlog za dodelitev stanovanjskih kreditov je bil razobešen do 17. julija 1980. Nanj so posamezniki lahko dajali pripombe, kolikor so menili, da predlog ni v redu sestavljen.

Na razpis za zdravljenje se je prijaviilo 29 delavcev. Od tega se jih je 16 javilo prvič, trije drugič, štirje tretjič, štirje četrtič in dva petič. Predlog je bil, da se

tistim, ki gredo na zdravljenje prvič, prispeva po 5.000 din, ostalim pa po 4.000 din, če so na zdravljenju najmanj 10 dni. Ker je znesek omejen na 100.000 din, se vse prošnje ne dajo ugodno rešiti. Zato se odbor ni dokončno odločil, ampak je prošnje vrnil zdravstveni službi, da jih še enkrat pregleda in jih 8 izloči, ker odbor ne ve, kdo je zdravljenja bolj potreben in kdo manj.

Na 3. seji je odbor potrdil predlog o dodelitvi posojil za stanovanjsko izgradnjo, odobril zdravljenje po razpisu in obravnaval razne vloge.

Na predlog razdelitve posojil sta prispeli dve pritožbi, vendar sta bili takega značaja, da nista mogli vplivati na objavljeni predlog.

Na osnovi priporočila zdravnice iz Zdravstvenega doma je odbor odobril zdravljenje naslednjim prisilcem:

Matzele Mariji
Kunstič Štefki
Buzina Majdi
Gobec Elizabeti
Vrhovnik Ivanu
Špiljak Jožetu
Sajko Vinku
Novak Vojku
Mahne Francu
Slivnik Štefki
Polajžer Cilki
Pildek Nevenki
Dovšek Tereziji
Siter Jelki
Pohorc Štefki
Humski Elizabeti
Cerovski Ivanki
Špiljak Mariji
Mikša Albinu
Plevčak Mariji
Martinčič Jožetu

Dobrna	4.000 din
Dobrna	5.000 din
Dobrna	5.000 din
Dobrna	5.000 din
Čateške Toplice	5.000 din
Radenci	5.000 din
Radenci	4.000 din
Radenci	4.000 din
Čateške Toplice	4.000 din
Opatija	4.000 din
Atomske toplice	2.000 din
Laško	4.000 din
Pohorje	4.000 din
Rogaška Slatina	2.500 din
Atomske toplice	2.500 din
Rogaška Slatina	2.500 din
Atomske toplice	2.500 din
Rogaška Slatina	2.500 din
Krapinske toplice	5.000 din
Atomske toplice	2.500 din
Laško	2.500 din

Kene Martinu prispevek 5.000 din pri nabavi slušnega aparata.

Pod točko razno je bila razpisana prosta garsonjera v Stritarjevi ulici št. 4.

Za leto 1980 se odobri posojilo za stanovanjsko izgradnjo naslednjim potrošnikom:

Likar Miroslavu	100.000 din
Glavnik Bojanu	142.000 din
Strašek Jožetu	200.000 din
Korez Jožici	26.000 din
Šket Mariji	15.000 din
Mikša Albinu	113.000 din
Kidrič Dragici	77.000 din
Pance Majdi	37.000 din

Jankovič Bredi	54.000 din
Draškovič Z.	77.000 din
Šmid Magdi	30.000 din
Hajšek Mariji	60.000 din
Klemenčič F.	100.000 din
Čugalj Zinki	173.000 din
Anderlič Marjanu	85.000 din
Kamenšek Silvi	145.000 din
Bedenik Mariji	60.000 din
Vodušek Alojzu	100.000 din
Kidrič Tilčki	75.000 din
Prah Ludviku	150.000 din
Koražija Cvetki	57.000 din
Tramšek Štefki	35.000 din
Ilijaš Sonji	100.000 din
Narat Petru	190.000 din
Župan Djordju	100.000 din

Skupaj
odobreno 2.301.000. din

Ko je fičo divje pripeljal skozi vas, je pod seboj povljal kuro in se kmalu nato zaletel v drevo.

Kura se je otresla in zakokodakala: »Uh, ali ga je škoda. Tako temperamentnega petelina pa še nisem videla.«

»Kupite gledališko vstopnico za »MIKLOVO ZALO.«

»Naj si jo kar sama kupi. Jaz pa itak ne hodim v gledališče.«

Stanje pred delavskim upravljanjem

(Nadaljevanje s 3. strani)
tovarnah na primer, kjer je iniciativni in preudarni direktor doumel, da je njegov uspeh odvisen od prizadevanj in od pobude delavcev, se je spontano začela razvijati nova oblika samouprave. To so posvetovanja direktorjev o vseh vprašanih upravljanja v podjetju s skupinami najboljših delavcev. To nerazvito, spontano obliko je treba dalje razvijati in jo spreminjati v stalno obliko neposrednega sodelovanja delavcev pri upravljanju naših podjetij.«

Sveti direktorjev so bili zadnji korak pred uvedbo samoupravljanja, saj so pomenili začetek neposredne ude-

ležbe delavskega razreda pri delitvi. Na teh svetih so razpravljali o direktorskem skladu, iz katerega je direktor lahko nagrajeval najboljše delavce, o plačah ipd., čeprav ti sveti takrat niso mogli samostojno spreminjati sklepov višjih organov upravljanja ali direktorjev.

Vsi ti ukrepi in podobna razmišljanja so marsikje porajala dvom in odpor proti tem spremembam. Centralistični način upravljanja je hkrati vplival na oblikovanje zavesti določenega števila ljudi tako v aparatu oblasti, kakor v različnih družbenih in političnih organih.

delavskega samoupravljanja
(Iz knjige — 10 let

Kakšne pripombe imajo obiskovalci Rogaške Slatine o delavcih in ureditvi zdravilišča

(Nadaljevanje s 5. strani)

— Nove pipe v pivnici so nehygienske — stare so boljše.

— Po podvodni masaži bi bilo potrebno počivanje.

— Med kuro bi bilo priporočljivo isto oskrbno osebo.

— V terapiji bi morala biti v vsakem nadstropju in pri nihalnih vratih jasno označena nadstropja.

— Storitve, navedene v programu pri IKD, kot so pregled urina in krvi, niso bile izvedene.

— V terapiji so storitve različne. Izboljšati je treba predvsem servis v 10. etaži.

— Podvodna masaža je bila zelo površna — tudi fizioterapevtka bi lahko bila bolj prijazna.

— Z zdravniškim pregledom povsem nezadovoljen: samo merjenje krvnega pritiska in kontrola telesne teže.

— Informacije in pregledi pri zdravniku bi lahko bili temeljitejši.

— Manjši spodrsrljaji v elektroterapiji — dolžina trajanja postopkov.

Iz navedenega je razvidno, da se pripombe nanašajo kar na najširše področje našega dela. Mnoge od njih so podane kot predlogi, kako naj izboljšamo kvaliteto našega dela v bodoče, mnoge izmed pripomb tudi niso povsem upravičene in jih ne moremo v celoti upoštevati, mnoge med njimi pa nam jasno kažejo naše slabosti pri delu in nas obvezujejo, da jih vzamemo resno in poizkušamo storiti vse, da se v bodoče ne bi več ponovile.

L. Prah

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejemajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čujež. Tisk in klišej: CGP Mariborski tisk. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.